

ตลาดทองคำของจีน

ผลิตภัณฑ์มวลรวมประชาชาติ (GDP) ของจีนอยู่ที่ระดับเกินกว่าร้อยละ 7 นับตั้งแต่ปี 2519 และเกินกว่าร้อยละ 9 เมื่อสิ้นปี 2546 มีมูลค่ารวม 1.4 ล้านล้านเหรียญ โดยมูลค่าของ GDP เพิ่มขึ้นสองเท่าในรอบทศวรรษ ขณะที่รายได้เฉลี่ย (Per capita) อยู่ที่ 1,000 เหรียญ นับตั้งแต่เริ่มต้นสหัสวรรษใหม่ จีนใช้นโยบายอัตราภาษีศุลกากร การปรับภาคเกษตรกรรม การลงทุนจากต่างประเทศ และเร่งการส่งออก เพื่อก้าวสู่ความสำเร็จในเชิงทฤษฎีการพัฒนา ปัจจุบันเศรษฐกิจจีนมีขนาดใหญ่เป็นลำดับ 7 ของโลก และกำลังก้าวสู่ช่วงต่อที่สำคัญกับเศรษฐกิจโลก โดยจีนจะมีบทบาทสำคัญในอนาคตอันใกล้

จีนเป็นประเทศที่มีศักยภาพแร่ทองคำ การผลิตทองคำของจีนเป็นลำดับที่สี่ของโลก รองจาก ออสเตรเลีย (395 ตัน) สหรัฐฯ (299 ตัน) และออสเตรเลีย (264 ตัน) โดยมีผลผลิตทองคำราว 200 ตัน ต่อปี ในส่วนของการบริโภคอยู่ที่ระดับ 200-300 ตัน หรือ 0.25 กรัมต่อคนในช่วงทศวรรษที่ผ่านมา ขณะที่ได้หวั่นการบริโภคต่อคน 0.75 กรัม อินเดีย 1 กรัม และสิงคโปร์ 2.75 กรัม ตลาดทองคำของจีนพัฒนาไปอย่างรวดเร็วจากผลผลิตทองคำปีละประมาณ 200 ตัน จีนยังนำเข้าทองคำทั้งอย่างเป็นทางการและไม่เป็นทางการ ในด้านอุปสงค์จีนมีความต้องการทองคำปีละประมาณ 200-300 ตัน เป็นเพราะคนจีนวัดความมั่งคั่งจากการสะสมทองคำในรูปแบบต่างๆ

ในปี 2547 โครงสร้างอุตสาหกรรมทองคำของจีน เปลี่ยนไปจากสถานการณ์ในช่วง 2-3 ปี อย่างสิ้นเชิง ธนาคารกลางของจีน จะเป็นผู้ซื้อทองคำจากเหมืองและจัดสรรทองคำแก่ผู้ผลิตอัญมณีอันเป็นระบบจัดการซื้อ-ขาย อย่างผูกขาดผ่านตลาดซื้อขายทองคำเซี่ยงไฮ้ (Shanghai Gold Exchange) ซึ่งมีสมาชิกเป็นนายเหมือง นายธนาคาร และผู้ผลิตอัญมณี รวม 108 ราย มีการซื้อขายทองคำวันละประมาณ 1 ตัน และกฎหมายธนาคารที่แก้ไขเมื่อวันที่ 1 กุมภาพันธ์ ปีนี้ ได้เปิดโอกาสให้ธนาคารสามารถซื้อ/ขายทองคำในตลาดได้ ทั้งนี้รัฐยังคงควบคุมการนำเข้าทองคำแท่ง ส่วนการนำเข้าอัญมณีที่เป็นทองคำต้องเสียอากรขาเข้า

ปัจจุบัน National Development and Reform Commission เป็นหน่วยงานรับผิดชอบเรื่องทองคำทั้งระบบ และกำลังวางแผนห้าปี เพื่อ

กำหนดนโยบายระหว่างปี 2549-2553 ขณะที่กระทรวงที่ดินและทรัพยากรยังคงบทบาทเดิม นับแต่ก่อตั้งเมื่อปี 2541 จากหน้าที่การควบคุมดูแลเรื่องการทำเหมืองแร่ของจีนรวมทั้งเหมืองทองคำ โดยที่การลงทุนของคนต่างชาติในด้านการทำเหมือง มีน้อยมาก อาจเป็นเพราะจีนยังมีกฎระเบียบไม่เป็นสากลและการอนุรักษ์นิยม กอปรกับมีปัจจัยบางประการอยู่นอกเหนือการควบคุมของกระทรวงที่ดินและทรัพยากร จึงมีการทำเหมืองทองคำของต่างชาติเพียงแห่งเดียวของบริษัท Sino Gold

สมาคมทองคำของจีน (China Gold Association : CGA) ได้ก่อตั้งขึ้นโดยวิสาหกิจทองคำซึ่งมีกรอบงานกว้างขวางและเป็นองค์กรที่มีอำนาจในตัว โดยเป็นตัวแทน ทั้งด้านการทำเหมือง การถลุง การตลาดและวางแผนต่าง ๆ แต่ยังไม่มีส่วนต่างชาติเป็นสมาชิก

ภาคการทำเหมือง แม้จะมีการปรับเปลี่ยนการบริหารของภาครัฐ ปัจจุบันยังมีผู้ผลิตทองคำ 1,200 ราย ส่วนใหญ่มีกำลังผลิตสินแร่ค่อนข้างต่ำ ใช้แรงงานประมาณ 400,000 คน รวมกำลังผลิตต่อปีประมาณ 150-200 ตัน เหมืองทองคำขนาดเล็กมักขาดเทคโนโลยี และการจัดการ ประสิทธิภาพในการผลิตต่ำ ทำให้เป็นผู้ผลิตทองคำของจีนต้องแข่งขันมากเพราะต้นทุนการผลิตสูงนอกจากนี้เหมืองทองคำมักถูกกีดกันการอุดหนุน บางครั้งต้องจ่ายชดเชยให้รัฐสำหรับการสำรวจทางธรณีวิทยา แต่จะได้รับการส่งเสริมให้ดูมีค่าเชิงพาณิชย์ เหมืองขนาดกลางจะถือครองโดยบริษัท Holding ซึ่งรัฐเป็นเจ้าของได้แก่ China National Gold Group Corporation และถือหุ้นในบริษัทเหมืองแร่

ตลาดหุ้น โดยที่ภาครัฐไม่มีเงินอุดหนุน
เหมืองแร่ การเข้าถึง แหล่งทุนจึงมาจากตลาดหุ้น
บริษัทเหมืองแร่ทองคำของจีนปัจจุบันระดมทุนจาก
ตลาดหุ้นในประเทศ เช่น บริษัท Zhongjin และ
Shandong Gold ซึ่งเข้าตลาดเซี่ยงไฮ้ในปี 2546 ขณะที่
Fujian Zijing ระดมทุน จำนวน 125 ล้านเหรียญ ใน
ตลาดฮ่องกงเมื่อปลายปีก่อนเช่นกัน นักลงทุนสถาบัน
ต่างประเทศ สามารถถือหุ้นในเหมืองทองคำเหล่านี้ได้

การลงทุนต่างประเทศ แม้ว่าสถานการณ์
ต่างๆ จะเปลี่ยนไป แต่การมีส่วนร่วมของต่างชาติ ใน
การทำเหมืองทองคำของจีนค่อยๆ เป็นไปทีละน้อย ยัง
ไม่มีต่างชาติที่ลงทุนโดยตรงในจีนเพราะการบริหาร
จัดการของจีนมีความยุ่งยากและยังคงมีข้อแตกต่างที่
สำคัญไม่ว่าจะเป็นลักษณะของกฎหมายและการไม่
สามารถคาดเดาผลการพิจารณาตัดสินของทางการ
รวมทั้งความเสี่ยงในขั้นตอนการสำรวจและการทำ
เหมือง อย่างไรก็ดี ในปี 2546 กิจกรรมการสำรวจอยู่
ระดับกลางและการร่วมทุนปรากฏว่าเพิ่มขึ้น ตามรายงาน
ของ Sino Gold ได้มีการค้นพบแหล่งแร่ใหม่ๆ คาดว่า
มีทองคำสำรองประมาณ 100-200 ตัน

อุปทานทองคำของจีน อุปทานทองคำใน
ตลาดทองคำของจีนถูกผลักดันจากการปรับเปลี่ยน
ภายในประเทศ และความต้องการของสมาชิกองค์การ
การค้าโลก ปัจจุบันการค้าทองคำเป็นไปอย่างเสรี ราคา
ตามตลาดเซี่ยงไฮ้ แม้ว่าการลักลอบนำเข้าและส่งออก
ทองคำในจีนไม่ถูกจำกัด แต่จะไม่สามารถดำเนินการต่อ
ไปได้ เพราะผลผลิตทองคำในประเทศมีจำนวน 150-
200 ตัน และข้อจำกัดบางประการยังคงมีอยู่ กล่าวคือ
รัฐจำกัดการนำเข้าทองคำแท่ง โดยต้องได้รับอนุมัติจาก
PBOC (people ' s Bank of China)

อุปสงค์ทองคำ การถือทองคำในรูปการลงทุน
หรือในรูปทองรูปพรรณ เปิดกว้างให้กับนักลงทุน
รายย่อย โดยใช้สมุดบัญชี (passbook accounts) ทั้ง
ที่เป็นทองคำแท่ง เหรียญกษาปณ์ และทองรูปพรรณ
ภาคธุรกิจอัญมณีในประเทศ สามารถนำเข้าทองคำ
อย่างเสรี ส่วนบริษัทต่างชาติเพิ่งได้รับอนุญาต
เมื่อเดือนมษายน 2546 โดยไม่ต้องขออนุญาตไม่
ว่าจะเป็นโรงงานผลิตอัญมณี ผู้ค้าส่งและผู้ค้าปลีก ที่
น่าสนใจ คือ บริษัท Shanghai Lao Miao Co ยังถือหุ้น

ในเหมืองทองคำ จึงชี้ให้เห็นว่าการเปลี่ยนแปลง
อุตสาหกรรมปลายน้ำ จะสร้างอุปสงค์ทองคำต่อไป
นอกจากนี้ การเข้าเป็นสมาชิกองค์การ
การค้าโลกของจีนจะต้องปรับอัตราขาเข้าของทองคำ
และเงิน ทำให้อัตราขาเข้าลดลงจากร้อยละ 23 ใน
ปัจจุบันเหลือร้อยละ 20 ในปี 2549 ขณะที่ราคา
ทองรูปพรรณต่างประเทศยังมีราคาแพงกว่าใน
ประเทศ เพราะเสียภาษีมูลค่าเพิ่มอีกร้อยละ 17
ของมูลค่าการนำเข้าอันเป็นเหตุจูงใจให้มีการลัก
ลอบนำเข้าทองคำอย่างต่อเนื่อง

แนวโน้มทองคำของจีนในช่วงปี 2548-
2549 การที่เศรษฐกิจจีนเติบโตต่อเนื่องอย่างก้าว
กระโดด กล่าวคือ การเติบโตของ GDP สูงกว่าร้อยละ
9 ทั้งในปี 2546 และ 2547 แม้การบริโภคใน
ประเทศลดลง แต่อัตราค่าจ้างเพิ่มสูงขึ้นร้อยละ 9
ขณะที่อัตราเงินเฟ้ออยู่ที่ ระดับร้อยละ 2-3 จาก
ปัจจัยพื้นฐานนี้ย่อมเพิ่มกำลังซื้อ จึงไม่น่าแปลกที่
อุปสงค์ทองคำสำหรับทองรูปพรรณเพิ่มสูงโดย
เฉพาะเมืองแถบชายฝั่งตะวันออก

ปัจจุบันราคาทองคำเพิ่มสูงขึ้น ทั้งในรูปเงิน
หยวน และเงินเหรียญสหรัฐฯ ทำให้การซื้อ/ขาย ราคา
แพงขึ้น จึงเป็นสัญญาณผิด ๆ ต่อเหมืองขนาดเล็ก
ที่ไม่มีประสิทธิภาพ เพราะเมื่อมีการปรับลดค่าเงิน
หยวนเมื่อเทียบกับค่าเงินเหรียญสหรัฐฯ อาจทำให้
ราคาทองคำในประเทศถูกลง

รูปแบบการบริโภคทองคำในจีน นักวิจัย
ตลาดทองคำชี้ว่า การบริโภคทองคำในประเทศมี
แนวโน้มเพิ่มสูงขึ้น จาก 200 ตัน ในปัจจุบัน และมี
แนวโน้มอาจเพิ่มถึง 600 ตันต่อปี ตามการประเมิน
การบริโภควัตถุดิบชนิดอื่น และเป็นผลกระทบ
ลักษณะเดียวกับ การปรับกฎระเบียบ
(deregulation) ของอินเดีย ทองคำส่วนเกินจำนวน
400 ตัน จะมาจากการนำเข้า

ผลกระทบสำคัญต่อการบริโภคทองคำของจีน
คือ สตีคทองคำ (ปัจจุบันประเมินว่าจีนมีสต็อกทองคำ
จำนวนถึง 5,000-8,000 ตัน) และนโยบายการ
สำรองทองคำของ PBOC ในอัตราร้อยละ 2 เป็นจำนวน
600 ตัน ซึ่งเป็นสำรองของทางการ ขณะที่ธนาคารกลาง
ยุโรปจะมีอัตรการสำรองทองคำร้อยละ 15

ประการต่อมาการแข่งขันของภาคอุตสาหกรรม อัญมณีเป็นปัจจัยหนึ่งที่มีผลต่อการบริโภคทองคำของ จีน ขณะที่ทองคำได้รับประโยชน์ด้านการตลาด เช่นเดียวกับแพลทินัม ซึ่งเป็นตำนานความสำเร็จของจีน มีการใช้แพลทินัมในอุตสาหกรรมอัญมณีปีละ 50 ตัน แม้ว่าแพลทินัมเกือบทั้งหมดมาจากการนำเข้า โดยทองคำจะใช้กลยุทธ์การส่งเสริมในลักษณะเป็นสินค้า ราคาถูกกว่าและเป็นทางเลือกนอกจากแพลทินัม

ในด้านเศรษฐกิจมหภาค ภาพเศรษฐกิจที่ยังไม่ชัดเจน หากการลดความร้อนแรงทางเศรษฐกิจเป็นแบบ hard landing ในปี 2546-2547 โดยการควบคุมเครดิตอย่างเคร่งครัด รวมทั้งปัจจัยภายนอก อาทิ จีนพึ่งพาการนำเข้าน้ำมันเพิ่มขึ้น ภาษีรายได้ของภาครัฐหดตัว ประชากรสูงอายุเพิ่มขึ้นทำให้ต้องเพิ่มสวัสดิการและการดูแลสุขภาพ ความสามารถของระบบ

ธนาคาร เป็นต้น ล้วนจะเป็นปัจจัยที่มีผลกระทบต่อภาคอุตสาหกรรมนี้ทั้งสิ้น

สรุป ประเทศจีนเป็นทั้งประเทศผู้ผลิตทองคำ และประเทศผู้ซื้อทองคำรายสำคัญของโลก กล่าวคือเป็นประเทศผู้ผลิตลำดับ 4 มีผลผลิตจากเหมืองในช่วง 5 ปี (2542-2546) เป็นจำนวนรวม 933 ตัน อัตราการขยายตัวเพิ่มขึ้นเฉลี่ยร้อยละ 6.9 สำหรับอุปทานทองคำของจีน ซึ่งประกอบด้วยผลผลิตจากเหมือง การนำเข้าทองคำและเศษทองคำ (Local scrap) ในช่วงเดียวกัน มีปริมาณรวม 1,296 ตัน ส่วนการใช้ทองคำแปรรูป (Fabrication) ของจีน มีปริมาณเฉลี่ยปีละ 213 ตัน หลังจากส่งเสริมการใช้ทองคำ (K gold) เมื่อปลายปีที่แล้ว แนวโน้มการใช้เพิ่มขึ้น นับตั้งแต่ต้นปีจนถึงไตรมาสที่ 3 อุปสงค์ของทองรูปพรรณ (Jewellery) ของจีน เพิ่มขึ้นร้อยละ 12 และมีแนวโน้มดีขึ้นในปีต่อไป

กลุ่มส่งเสริมและพัฒนาธุรกิจ (1)

1 ธันวาคม 2547

